

KONTRA

“Education is, effectively, everywhere: it is not simply accessible, it is there, so to speak.” *Cedric Price*

SITUASJONSPLAN, 1:2000

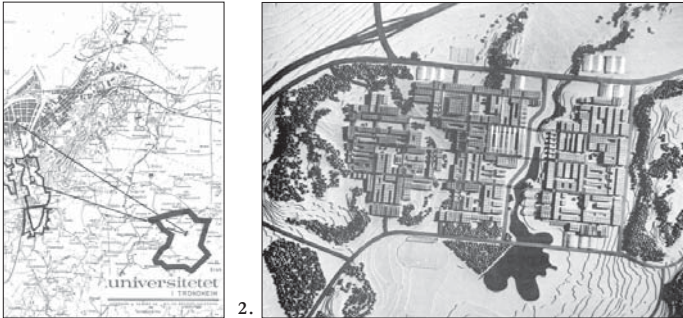

Fra campus i naturen til bycampus

Rammebetingelser for utforming og plassering av institusjoner for høyere utdanning har blitt radikalt forandret i siste femti årene: Fra 1960-tallets tilnærming til universitetet som en del av statlig infrastruktur i det overordnede nasjonale moderniserings- og utviklingsprosjektet, til dagens forståelse av universitet som arena for en global kunnskaps- og forskningsøkonomi.

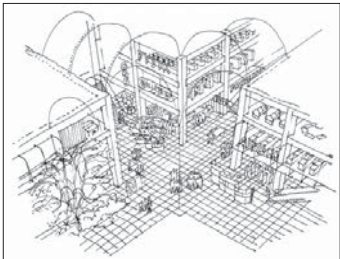
De store etterkrigsuniversitetene kan forstås som en oversettelse av idealet om en campus i naturen. Disse ble vanligvis plassert langt utenfor den eksisterende bykjernen. På 60-tallet ble slike institusjoner preget av datidens sosialdemokratiske likhetsfilosofi: Kunnskapsformidlingen skulle skje gjennom formell og uformell sosial kontakt mellom studenter og lærerstab. På Dragvoll ble dette eksplisitt omsatt til et universitet som en kompakt by i naturen – byens sosiale og uformelle sfære fungerte som et inspirasjonsbilde. I tillegg ble mangelen på det bymessige i situasjonen forsøkt kompensert med et rasjonelt bygningskompleks med innglassete gater og kvartaler – en etterligning av den tradisjonelle urbaniteten. Byen var en uforløst drøm.

I dag tilhører universitetet og byen den samme økonomiske og sosiokulturelle sfære. Det synergiske forholdet mellom kunnskapsproduksjon og byen som et levende sted for kultur er en premisleverandør for denne økonomien. Universitetets attraksjonsverdi er knyttet til kontaktflaten institusjonen har til byen og byens offentlighet: Jo mer integrert i byen, jo mer attraktivt blir universitetet. Omvendt spiller byen en sosial rolle opp mot universitetskulturen praktiske og intellektuelle aktiviteter. Dette blir vanligvis omsatt til idéen om en bycampus, hvor den eksisterende byen brukes som et utgangspunkt og universitetsprogrammet forstås som et byprogram.

1.

2.

3.

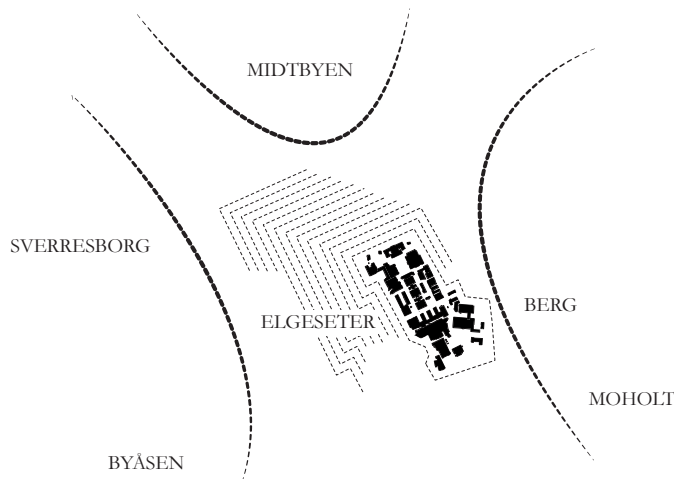

4.

1. Utredning Universitetet i Trondheim, Anderson & Skjånes AS, 1964.
2. Plan, Universitetet i Trondheim/Dragvoll, Henning Larsen, 1970.
3. Perspektiv, Universitetet i Trondheim/Dragvoll, Henning Larsen, 1970.
4. Columbia University Manhattanville Campus, Lenfest Center for Art, Renzo Piano/SOM, 2016.

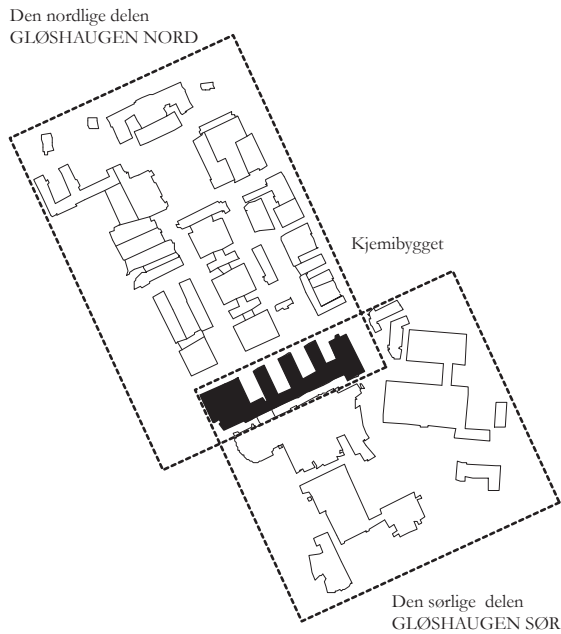
Gløshaugen som hovednøkkel

Gløshaugen er viktig både ut ifra programmatisk og landskapsmessig perspektiv. Området har vært under kontinuerlig utbygging siden opprettelsen av NTH i 1910, og har akkumulert en betydelig bygningsmessig tetthet. Gløshaugen ligger strategisk plassert: Mot nord henvender den seg mot Midtbyen; mot øst knytter den seg til enebolig- og studentbyområder på Berg og Moholt; og mot vest komplementerer området det store landskapsrommet mot Byåsen og Sverresborg. Måten den videreutvikles på er nøkkelen til å forstå hva de tilstøtende byområder kan bli. Vi mener at det uforløste potensialet til Elgeseterområdet er direkte knyttet til utviklingen av Gløshaugen. Derfor tilnærmer vi oss diskusjonen om en fremtidig bycampus gjennom en strategisk transformasjon av det eksisterende høyskoleplatået.

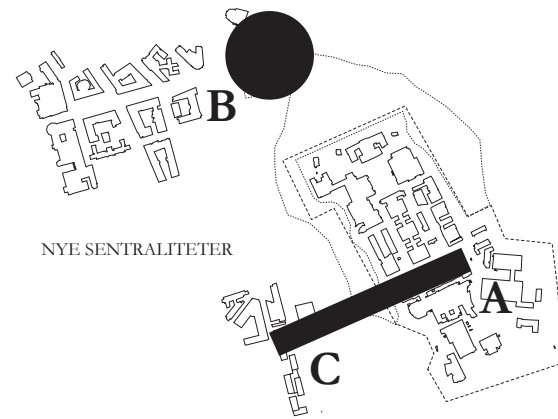
Gløshaugen sett innefra: Tosidighet

Gløshaugen er et produkt av hundre år med utvidelser, preget av ulike epokers form og uttrykk. Når man betrakter dette bygningsmiljøet kan Gløshaugen karakteriseres som et område bestående av to ulike kontekster: Den nordlige, historiske NTH-delen, med sine frittliggende bygg er definert av retningen fra Hovedbygningen og begrensingen gitt av platåets topografi. Bygningene har en skala og volumoppbygging som står i relasjon til uteområdene. Med sine mange innganger og tilgjengelige bakkeplan er Gløshaugen nord en tradisjonell polyteknisk campus. Den sørlige delen domineres av større bygningskomplekser. Realfagbygget fra slutten av 90-tallet introduserer en annen type storskala og forskningsinfrastruktur som gjør det mulig for NTNU å videreføre sin særstilling som nasjonens hovedsete for teknologiutdanning. I forhold til sin størrelse har Realfagbygget få innganger og fungerer heller som en innadvendt bygningsstruktur, tross sin relativt bearbejdede volumoppbygging. Platåets tosidighet gjenspeiles spesielt ved Kjemibygget som tilhører og avslutter den historiske NTH-campus, men det er også en del av NTNUs nye skala da det er direkte forbundet med Realfagbygget. Vi mener at Kjemibygget og samt tilstøtende områder er et viktig brytningspunkt som kan utløse nye utviklingsmuligheter på Gløshaugen.

Gløshaugen sett utenfra: Sammenhenger

Tross sin sentrale posisjon i bylandskapet har Gløshaugen varierende grad av tilknytning til de tilstøtende områdene. Den historiske NTH-delen mot nord er tydelig forbundet med byen. Tilkomsten gjennom Høyskoleparken har en monumentalitet og er en del av eksisterende gang- og sykkelforbindelser. Motsatt mangler Gløshaugens sør en artikulert sentralitet. Området er også dårlig forbundet med resterende campus og byen forøvrig. Vi mener at transformasjon av Gløshaugen og Elgeseter til en bycampus avhenger av måten man tilnærmer seg områdets sentralitet på. Vår strategi går utpå å introdusere nye sammenhenger på Gløshaugen sør og styrke eksisterende forbindelser på Gløshaugen nord. To omdreiningspunkt mellom universitetet og byen foreslås: Den eksisterende Høyskoleparken ved Samfundet og det nye Kontra-bygget på Gløshaugen sør.

Delområde A:

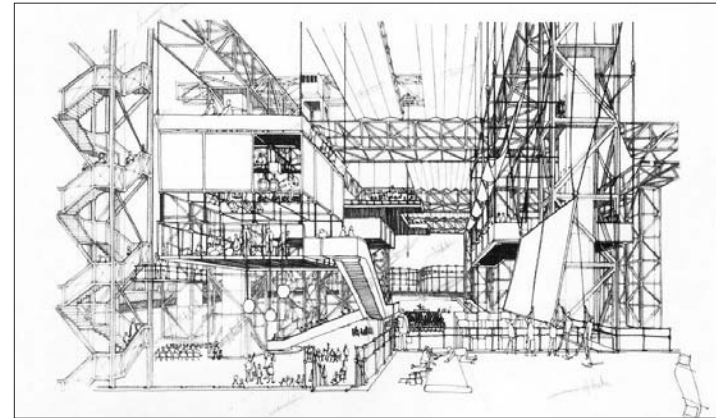
Delområde A omfatter Gløshaugen Sør og tilstøtende bygningsmasse, og tar utgangspunkt i sanering av eksisterende kjemibygning. Bygningen erstattes av et nytt, 75.000 kvadratmeter stort bygg kalt Kontrabygget. Kontrabygget skaper et nytt hierarki på Gløshaugen Sør, og etablerer en tverrgående forbindelse mot Elgeseter. Kontrabygget selv er organisert rundt et stort, klimatisert romforløp som samler interne og eksterne universitetsprogrammer i en ny sentralitet. Denne sentraliteten spiller seg ut i Kontrabyggets interiør, hvor Kontraplassen kobler Gløshaugens nordakse med Gløshaugen Sør og plassforløpet vestover. Kontrabygget ankommes også via Nytorget på østsiden, som samler eksisterende og fremtidig bebyggelse i en tett romlig konfigurasjon. I prosjektet er denne "tomteporteføljen" vist som bygningsvolumer ment å beskrive hvordan fortetting kan eksemplifiseres i et område som i dag er preget av udefinert og spredt bebyggelse. Arealene her er ikke medregnet i arealregnskapet. Nordvest for Kontrabygget er det også vist hvordan bebyggelsen rundt Sem Sælunds vei kan erstattes av en høyere volumutnyttelse enn hva dagens bygninger tilbyr. Kontrabygget samt tilstøtende bebyggelse her er tenkt både å ta opp i seg eksisterende universitetsprogram, samt brorparten av arealene fra Dragvoll. Etableringen av nye lab-arealer, lesesaler og arbeidsplasser er også tenkt å suppleres av møterom, auditorier og diverse uformelle møtesteder for Gløshaugen Sør samt NTNU som helhet. Kontrabygget er en romliggjøring av prosjektets bærende idé: Å etablere en ny sentralitet på Gløshaugen sør, samt å artikulere en romlig og programmatisk forbindelse mot Elgeseter hvor universitetsområdet blir integrert i byveven uten å fragmenteres.

Delområde B:

Delområde B omfatter søndre del av Elgeseter og Teknobyen, samt gateloopet fra Handelshøgskolen opp Kontragata til Kontrabygget. Internt og eksternt innovasjonssenter legges i bebyggelse langs Kontragata, som går over i Gløshaugvegen og avsluttes i nytt kollektivpunkt for "superbussene" i Elgesetergate. Utviklingen av kollektivpunktet, den planlagte tette bebyggelsen sørover langs Holtermanns veg er foreslått supplert av et nytt tårn som erstatter bebyggelsen rett sør for Gløshaugveien. Den tette bebyggelsen i område B/Teknobyen blir utgangspunktet for etableringen av Elgesetervei nordover som beplantet boulevard. I området kan universitetsprogrammer leie/kjøpe seg inn i nytt kontorbyggeri, og videreutvikle kontaktflaten mellom næringsliv, forskning og utvikling ved NTNU. Kontragata er forstått som et byrom som både tilbyr effektiv forbindelse mot Gløshaugen, samt fungere som møtesteder for studenter, kontorarbeidere, akademisk stab så vel som områdets innbyggere. I forhold til sistnevnte etablerer også prosjektet flere nye studentboligprosjekter langs Høyskoleparken. Vi tror dermed at "barrierevirkningen" mellom Gløshaugen og Elgeseter i mindre grad er definert av topografi og infrastruktur enn av program, tetthet og hierarki. Kontragata, universitetsprogrammene samt nye studentboliger er verktøy for å bryte ned denne barrieren mens man beholder mye av parkdragets eksisterende kvaliteter.

Delområde C:

Delområde C omfatter Nordre del av Elgeseter mot St. Olavs Hospital, arealene på vestsiden av Elgesetergate, samt arealene vest for Samfundet. Delområdet svarer på problemstillingen formulert for Gløshaugen Nord ved en punktvis etablering av flere universitetsprogrammer. Som del av Bycampusen legges Kunst, arkitektur og musikk (KAM) langs Elgesetergate tilknyttet et nytt superbuss-stopp. Dette stoppet er men å betjene St. Olavs hospital, Samfundet og KAM, i tillegg til å styrke snarveien langs Snorres gate til Høyskoleparken og Gløshaugen. Tomtene KAM etableres på tåler relativt høy utnyttelse, men er i prosjektet begrenset til KAM-programmet. Vi tror at KAM-arealene, plassdannelsen sør for bygningsvolumene (KAM-Plassen) og forplassen mot Elgesetergate styrker gateloopet og bycampusen som idé: KAMs "storefront-arealer" har potensiale for bruk langt utover undervisning og studier, og kan med fordel podes med høy og lavintensive kommersielle programmer, utstillingsarealer og ulike former for dag- og natteliv. Øst for Samfundet i Klostergata legges idrettsprogram i en flerbrukshall. Hallen som bygningskropp samt dens begrensede størrelse (5.000 m2) anses som økonomisk sett mer bærekraftig enn det større og dyrere KAM-programmet som tidligere har vært foreslått i området. Omvendt kan KAM videreutvikles til et mer omfattende bygningsprogram enn opprinnelig tenkt.

Programmatisk referanse for Kontra-bygget: Fun Palace, London, Cedric Price, 1961.

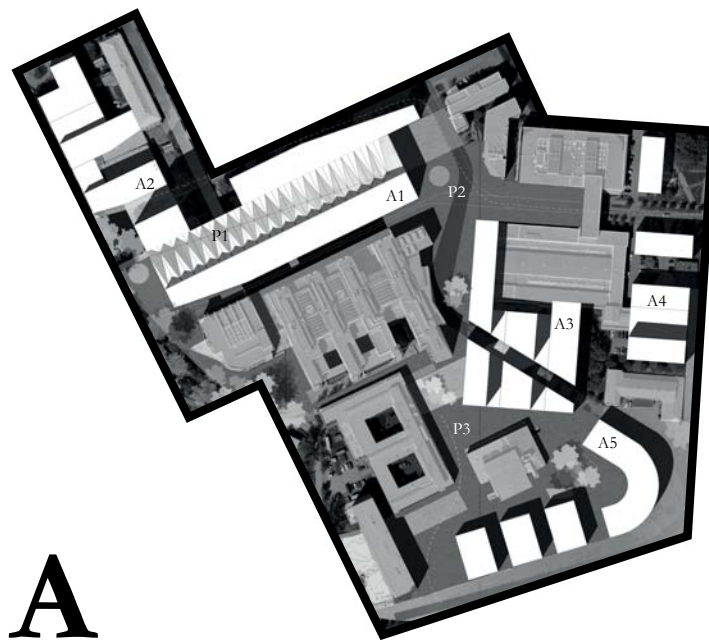
Kontekstuell referanse for Kontra-bygget: Galleria Vittorio Emanuele II, Milano, Giuseppe Mengoni, 1877.

Romlig referanse for Kontra-bygget: Market Hall, Rotterdam, MVRDV, 2014.

Motto: KONTRA

A

DELOMRÅDE A:

A1:
Kontrabygget.
Universitetsprogram + byprogrammer.
Etableres på sanert tomt (Kjemibyget, ca. 30.000m2).
75.000m2.

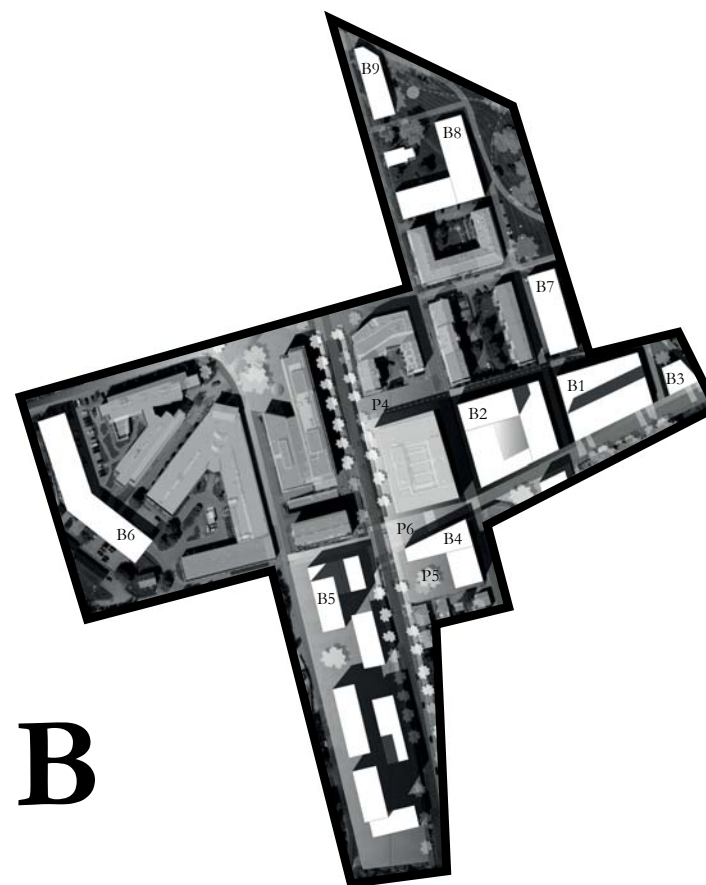
A2:
Fløybygg.
Universitetsprogram
Etableres på sanert tomt (IT bygget, ca 8000m2).
25.000m2.

A3- A5:
Tomteportefølje.
Universitetsprogram.
Ca. 50 000 m2.

P1:
Klimatisert plassrom, "Kontraplassen."
Knytter Gløshaugen Nord og Sør sammen
via Kontrakrysset internt i bebyggelsen.
Sykkelsti mot Elgseter langs nordfasaden.

P2:
Plassrom Nytorget
Ankomsttorg mot Realfagbygget og
Kontrabygget.

P3:
Plassforløp knyttet til
fremtidig utvidelse.

B

DELOMRÅDE B:

B1:
Innovasjonssenter internt
10.000 m2

B2:
Innovasjonssenter eksternt
10.000 m2

B3:
Paviljong
1000 m2

B4
Studenthus/boliger
8000m2

B5
Kontorområde
40.000 m2

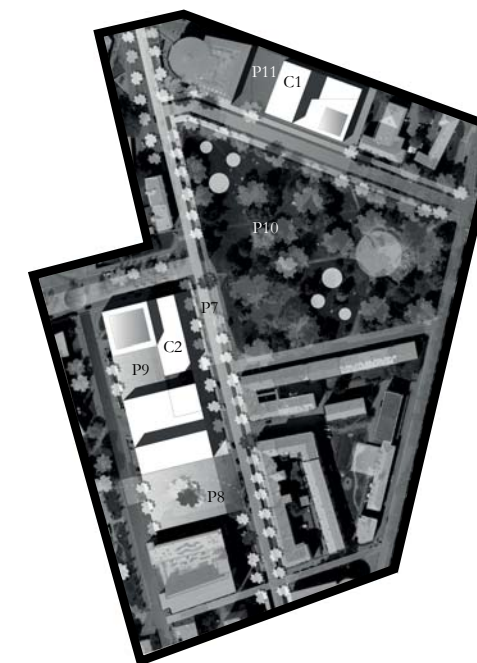
B6
Utvidelse Teknobyen vest
Kontorbygg
10.000 m2

B7-B9
Studentboliger
10.000 m2

P4
Plassrom tilknyttet Elgsetergate

P5
Plassrom tilknyttet boliger med kommersiell/publikum-
srettet bakkeplanprogram og lekeplass.

P6
Plassforløp tilknyttet Kontragata. Universitetsprogram og
utadrettet virksomhet på bakkeplan. Trapper, ramper og
sitteinnretninger.

C

DELOMRÅDE C:

C1
Idrettsbygningen.
Flerbrukshall med treningssenter.
5000 m2.

C2-C3
KAM (Kunst, arkitektur og musikk)
Flerbruksbygg med utadrettet virksomhet/
kulturprogrammer i deler av bakkeplanet.
25.000 m2.

P7
Forplass til KAM tilknyttet Elgseterbulevarden.

P8
KAM-plassen.
Flerbruksplass med scene, sitteplasser,
boder og harde flater.
Betjenes av kommersiell/utadrettet virksomhet
i Kam-byggets bakkeplan.

P9
Musikkplassen.
Knyttet til auditoriet i C2.

P10
Del av Høgskoleparken.
Lette og midlertidige programmer i
mindre paviljonger. Enkle treningsstativer.

P11:
Plassrom tilknyttet flerbrukshall. Leke og treningsapparater.

UTNYTTELSE

Forslaget tilrettelegger for en utvikling på ca. 170.000m2. Fratrullet mistet areal fra sanert bebyggelse er arealtallet ca. 130.000. Av dette er ca. 18.000 m2 planlagt som boliger /studentboliger. I tillegg kommer tomteporteføljen i A-området på ca. 50.000. Videre er nye arealer i Teknobyen tiltenkt kontor (10.000). Ytterligere arealbehov kan med fordel dekkes gjennom midlertidig eller permanent leie av lokaler i kontorkompleksene i delområde B, noe reguleringen også legger opp til. Dette betyr at Dragvollprogrammene i all hovedsak kan dekkes i A1 og A2, avhengig av volumens størrelse. Alternativt kan deler av disse programmene flyttes til kontorarealene i delområde B.

Delområde A

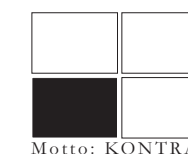
A1	75.000
A2	25.000
(A3-5	50.000)
A total:	100.000 (150.000) m2

Delområde B

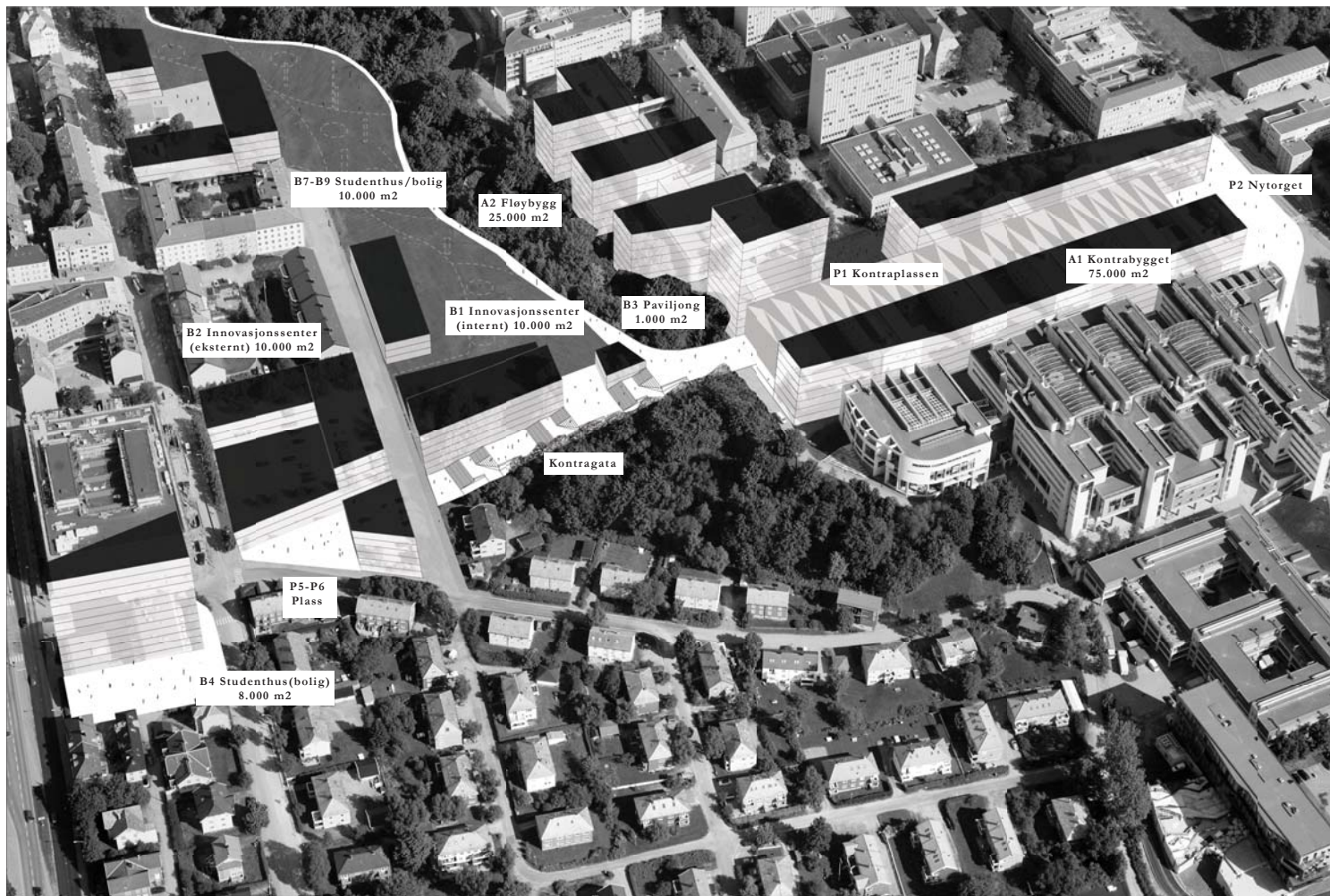
B1	10.000
B2	10.000
B3	2.000
B4	8.000
B7-B9	10.000
(B5 + B6)	50.000
B total:	40.000 (90.000) m2

Delområde C

C1	5000
C2-3	25.000
C total	30.000 m2

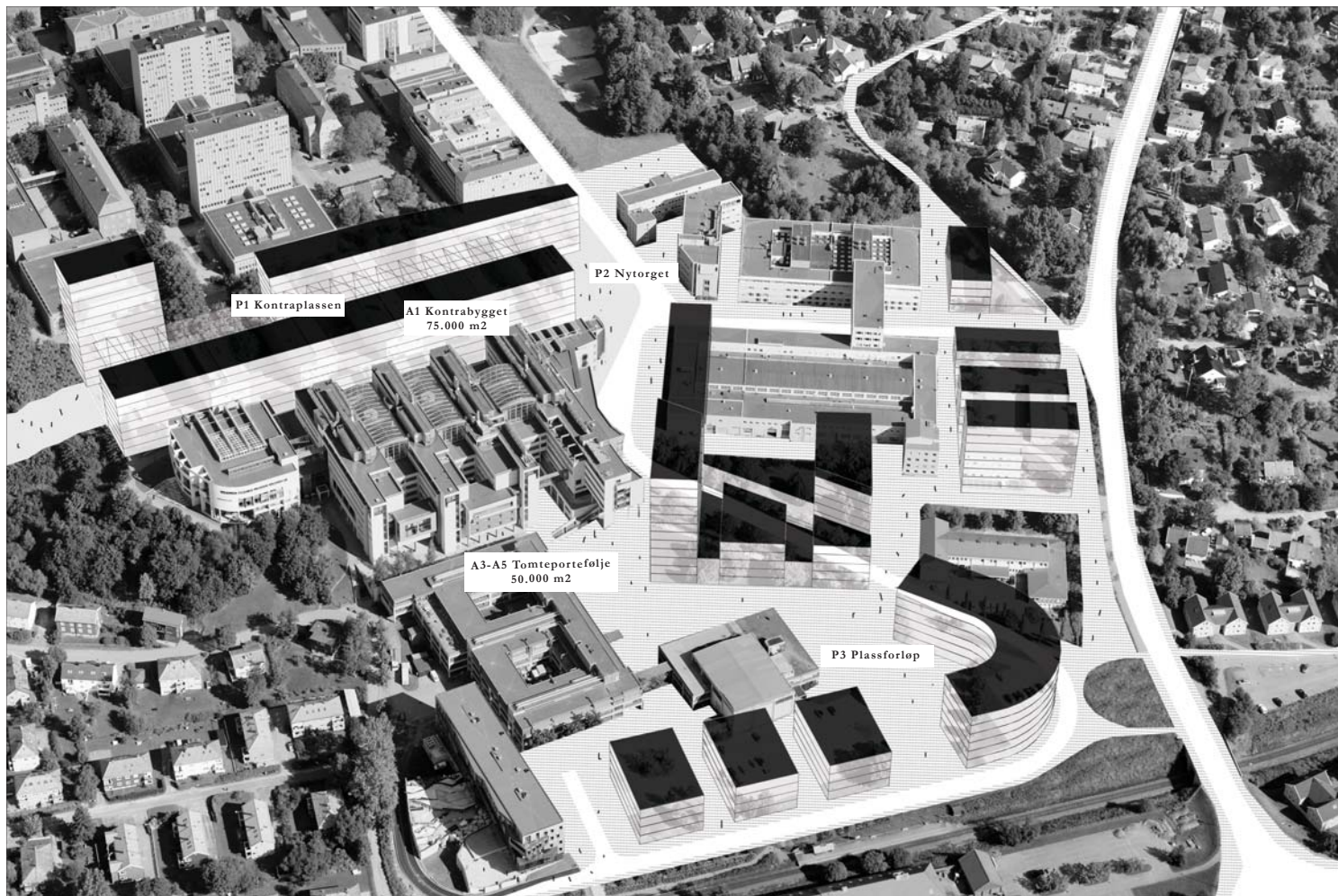
Motto: KONTRA

Volumstudie 1: Delområdet B med Kontrabygget og Kontragata.

Volumstudie 2: Delområdet C med Høyskoleparken, KAM-bygget og Idrettssenteret.

Volumstudie 3: Delområdet A med Kontrabygget, Kontraplassen og Nytorget.

KONTRA er samlende og urbant: Samlet etablerer de tre delområdene en bycampus med utgangspunkt i Gløshaugenområdet: I stedet for å atomisere universitetsprogrammet i byveven, etableres nye universitetsarealer knyttet til programmatisk, volumetrisk og sosial sentralitet fordelt på tre punkter. Mens delområde A redefinerer Gløshaugens kontekst, og introduserer en ny retning i anlegget, transformeres Elgeseter fra anonym gjennomgangssone til et område med tydelige adresser. "Trianguleringen" av de tre punktene introduserer nye destinasjoner hvor Høyskoleparken artikuleres som en ny bypark med tilstøtende utadvendte programmer, hvor den fredede delen kan aktiviseres av midlertidige paviljonger og lette konstruksjoner.

KONTRA er et effektivt nettverk av knutepunkter: Knutepunkter kan betraktes som områder med sosial, infrastrukturell, eller programmatisk sentralitet. I KONTRA legges sentrale plassrom i tilknytning til kollektivpunkter, gangforbindelser og sykkelstier. KONTRA er således konseptualisert rundt tanken om utvalgte, strategiske utviklingspunkter basert på kartlagt potensiale. Endelig får Høyskoleparken klarere definerte kvaliteter som sentralt grønt rom i byutviklingskonseptet.

KONTRA bidrar til NTNU som et bærekraftig og levende laboratorium: Bred kontaktflate med byen, byrommet og næringslivet på strategiske steder er den beste forutsetningen for å nå visjonen om NTNU som et "levende laboratorium." Større volumer med høy kapasitet lik Kontrabygget er også viktig å utvikle for å etablere flerfaglige former for samarbeid og møtesteder. Sentralt for denne typen volumer er hvordan bygget tilgjengeliggjøres for fleksibel flerbruk gjennom å knyttes på ulike typer infrastruktur, og hvilken ytelse bygget har for å huse større og omskiftelige programmer. Prosjektets kobling til superbusslinjer og tverrforbindelser for gående og syklende oppmuntrer til å la bilen stå. På byskalanivå er dette det fremste verktøyet for bærekraft. Videre er effektiv volumutnyttelse og tett bebyggelse med på å styrke bærekraftsaspektet ved prosjektet.